

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

รายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

สนองพระราชดำริโดย
โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม

ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
วันที่ 1 ตุลาคม 2565

**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
สนองพระราชดำริโดย**

โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48130

**บทคัดย่อ
การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น**

การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปลูกฝัง สร้างให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และทรัพยากรธรรมชาติ รักษาวัฒนธรรมชาติและภูมิปัญญาไทย เพื่อสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรม ภูมิปัญญาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล รวมทั้งสร้างความตระหนัก เห็นคุณค่าประโยชน์เพื่อที่จะอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสุขภาพพอเพียง โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อมได้นำลำดับการเรียนรู้ของการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น สู่สาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ที่ใช้เครื่องมือประกอบการสอนในแต่ละรายวิชาและทำให้นักเรียนเข้าใจ และมีความสุขในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อมเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 129 คน มีครู จำนวน 14 คน การศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบบาง บูรณาการเข้ากลุ่มสาระดังนี้ ใบบางที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ใบบางที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สาระที่ 4 การอาชีพ ใบบางที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ใบบางที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ใบบางที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 2 การวัด ใบบางที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ใบบางที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใบบางที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 2 หน้าที่วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต และใบบางที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ โดยนักเรียนจะต้องเรียนรู้ทรัพยากรในท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สำคัญคือ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะของภูมิปัญญา เข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นพื้นฐานของสังคมชุมชน

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีการบูรณาการสู่การเรียนการสอนนั้น ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีผลต่อการดำรงชีวิตและเกิดแนวคิดที่จะสืบสาน ส่งเสริมให้เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ตระหนัก เห็นคุณ รู้ค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นได้ เรียนรู้สัมผัสจริง เกิดทั้งวิทยากร และปัญญา เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สรุปศักยภาพ คุณประโยชน์ วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด องค์ความรู้จากการเรียนรู้ อดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ในอนาคต การนำไปต่อยอดสู่อาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้หลัก “คน คือ ศูนย์กลางการพัฒนา” โดยใช้หลักเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน (มนุษย์) ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้ให้แนวทางดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บูรณาการในการดำเนินงานในท้องถิ่น ตลอดจน คุณปัทมาวรรณ ราชศรี ตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานในพระองค์ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ อีกทั้งได้ตรวจสอบเอกสาร จนสามารถดำเนินงานโครงการได้สำเร็จ และขอขอบคุณผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง เทศบาลตำบลโคกกรวด ที่ให้การอนุเคราะห์สถานที่ศึกษาดูงาน โดยให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ที่ให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน ขอขอบคุณหัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง และบุคลากรทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคูที่เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานจนทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายทำให้ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม

คำนำ

โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อมได้ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและร่วมสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชว่า “การสอนและอบรมให้เด็กมี จิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และ เกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พันธุกรรมพืชต่อไป” ซึ่งการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเน้นจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อปกป้องทรัพยากรท้องถิ่น สืบค้น รวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น และสนับสนุนในการอนุรักษ์จัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น นอกจากพันธุกรรมพืชแล้วยังรวมถึง ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมภูมิปัญญา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้รุ่นลูกสืบไป

การดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม ส่งผลต่อความสามารถในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาคู สามารถพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาทรัพยากรท้องถิ่นให้ลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของคนในชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานผลการดำเนินงานสืบค้น รวบรวม ทรัพยากรท้องถิ่น ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจจะดำเนินการตามโครงการดังกล่าวต่อไปได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านหนองหอยคำอ้อม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก-ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญและที่มาของการสำรวจ	2
- วัตถุประสงค์ของการสำรวจ	3
- ขอบเขตการสำรวจ	3-8
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	9-12
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการ	13
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ	13
- วิธีดำเนินงาน	14-18
บทที่ 4 ผลการสำรวจ	19-57
บทที่ 5 สรุปผลการสำรวจ	58-60
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	
- ใบงานที่ 1 – ใบงานที่ 5	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่สังเขปของหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม	19
ภาพที่ 2 การประกอบอาชีพด้านการเกษตร ทำนา	20
ภาพที่ 3 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา	21
ภาพที่ 4 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์	21
ภาพที่ 5 แสดงการพาณิชย์ในชุมชน	22
ภาพที่ 6 แสดงภาพหนองแซง	23
ภาพที่ 7 แสดงภาพหนองหัวโค้ง	24
ภาพที่ 8 แสดงภาพหนองแคน	25
ภาพที่ 9 แสดงภาพลำน้ำก่ำ	26
ภาพที่ 10 แสดงคลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) คลองชลประทานตามโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม	27
ภาพที่ 11 แสดงภาพการวัดค่าอุณหภูมิ	28
ภาพที่ 12 ภาพแสดงการวัดความเข้มแสง	29
ภาพที่ 13 ภาพแสดงวิถีชีวิตหมู่บ้าน	33
ภาพที่ 14 (ต้น) กล้วยน้ำว่า รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 200/ 1	36
ภาพที่ 15 (ต้น) พุด รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 192/ 2	38
ภาพที่ 16 (ต้น) ลีลาวดี รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 201/1	40
ภาพที่ 17 (ต้น) กระท่อม รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 184/ 2	42
ภาพที่ 18 (ต้น) พุด รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 192/ 3	44
ภาพที่ 19 (ต้น) ฝรั่ง รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 202/ 1	46
ภาพที่ 20 (ต้น) ขนุน รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 037/ 5	48
ภาพที่ 21 (ต้น) ยอ รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 196/2	50
ภาพที่ 22 (ต้น) มะม่วง รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 149/ 11	52
ภาพที่ 23 (ต้น) ลิ้นมังกร รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 202/ 1	54
ภาพที่ 24 (ต้น) มะละกอ รหัสพรรณไม้ 8 - 6480705 - 01 - 191/ 2	56

บทที่ 1

บทนำ

ด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์พันธุ์พืชทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชความว่า “การสอน และอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการ ปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำให้การศึกษา และอนุรักษ์พันธุ์พืช ต่อไป การใช้วิธีการสอน การอบรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสียเกิด อันตรายแก่ตนเองจะทำให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว ” (สำเนางานโครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.).ออนไลน์)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จัดเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งใช้เป็น จุดเริ่มต้นในการปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนหันมาสนใจ และเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพันธุกรรมพืชที่มีคุณค่าและสรรพคุณต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อมนุษย์ มากมาย อันมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืชกิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช กิจกรรมศูนย์ข้อมูล พันธุกรรมพืช กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เมื่อมีการรวบรวมพรรณไม้จากต่างถิ่นมาปลูกเพิ่มขึ้น จึงกลายเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาธรรมชาติทางด้านพฤกษศาสตร์ไปโดยปริยาย อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ ในการศึกษาค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้คนทั่วไปหรืออาจเป็นสถานที่ ท่องเที่ยว ที่ช่วยเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทางหนึ่งด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู๋ ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิ ราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการจัดตั้ง “ศูนย์อนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร ท้องถิ่นตำบลนาคู๋” ซึ่งถือเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เพื่อให้เด็ก เยาวชน ประชาชนที่สนใจได้ใกล้ชิดกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ได้ค้นคว้าหาความรู้เห็น คุณค่าประโยชน์ และความสวยงามของธรรมชาติอันจะนำไปสู่กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชต่อไป นอกจากนี้ในการลงพื้นที่ชุมชนยังถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชน และประชาชนได้เข้าไปศึกษาภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในสาขาต่าง ๆ มีการจัดบันทึกวิเคราะห์จัดเก็บและมีกระบวนการในการนำเสนอเผยแพร่ ข้อมูลเพื่อให้สาธารณชนได้รู้เกี่ยวกับทรัพยากรและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

สาระสำคัญ

การสำรวจเก็บรวบรวมและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ชีวภาพ รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของแต่ละท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
2. เพื่อจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการศึกษา

ลำดับการดำเนินงาน

- 1) เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- 2) เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- 3) เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น
- 4) เก็บข้อมูลประเพณีหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน
- 5) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น
- 6) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากสัตว์ในท้องถิ่น
- 7) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น
- 8) เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 9) เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
- 10) จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

แนวทางการดำเนินงาน

ลำดับการดำเนินงาน 1 เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นของตน
2. เพื่อให้เห็นศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

กระบวนการดำเนินงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนอาจเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดการดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง หรือโรงเรียนที่ดำเนินการเรียนการสอนในเขตพื้นที่ ที่มีการสำรวจการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. การสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ต้องได้ไม่น้อยกว่า 80 % ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด
3. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
4. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
5. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่นในใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 2 เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนลงพื้นที่สอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 3 เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ

3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 4 เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. วิถีชีวิต แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น รอบวัน รอบสัปดาห์ รอบเดือน รอบปี
2. สืบหาแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
3. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 5 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สืบหาแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 6 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของ

สัตว์ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 7 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 7 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก

ชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 8 เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักถึงการสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 8 การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 9 เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักและอนุรักษ์ แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 9 การเก็บข้อมูลภูมิแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 10 จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้
2. เพื่อบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
3. เพื่อจัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้ 9 ใบงาน
2. บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
 - 2.1) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบทะเบียน ใบงานที่ 5 6 7 8 และ 9
 - 2.2) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบโปรแกรม หรือไฟล์ข้อมูลใบงานที่ 1 – 9
3. สรุปและรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นและจัดทำ CD/DVD

พื้นที่การสำรวจ

คือ บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ระยะเวลาการสำรวจ

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน พ.ศ. 2565

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ฐานทรัพยากรท้องถิ่น หมายถึง ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในด้านความเป็นชุมชนวิถี ชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ความเป็นชุมชน หมายถึง ประวัติความเป็นมาของชุมชนการตั้งถิ่นฐาน และแนวปฏิบัติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การใช้ทรัพยากรด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
3. วิถีชุมชน หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตความรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ภูมิปัญญาของคนไทยการประพฤติปฏิบัติการศึกษาอบรมและการสืบทอดวัฒนธรรมจากอดีตถึง ปัจจุบัน

4. ภูมิปัญญาชุมชน หมายถึง ความรู้ความสามารถวิธีการผลงานที่คนในชุมชนได้ค้นคว้า รวบรวม และจัดเป็นความรู้ ถ่ายทอด ปรับปรุง จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดผลผลิตที่ดี งดงามมีคุณค่ามี ประโยชน์ สามารถนำมาแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตได้ ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของ คนในชุมชน เช่น ภาษาและวรรณกรรม ประเพณี ศิลปวัตถุ และศิลปกรรม การแต่งกาย อาหาร เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำมหากิน ที่อยู่อาศัย สมุนไพร และการแพทย์แผนไทย

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาสภาพความเป็นชุมชน วิถีชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้สำรวจ และศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

1.1 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริ กับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวังให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้น

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้เริ่มดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการโครงการส่วนพระองค์ฯ สำหรับงบประมาณดำเนินงานนั้น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อเป็นการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้สนับสนุนให้กับโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยจัดตั้งธนาคารพืชขึ้นในปี พ.ศ.2536 สำหรับเก็บรักษาพันธุกรรมพืชที่เป็นเมล็ดและเนื้อเยื่อ และสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานทุกกิจกรรมของโครงการ พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ได้มีการกำหนดแนวทางและกรอบกิจกรรม 8 กิจกรรม ที่อยู่ภายใต้ 3 กรอบการดำเนินงาน

กรอบที่ 1 การเรียนรู้ทรัพยากร เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนาและด้านการบริหารจัดการ ด้านปกป้องทรัพยากรของประเทศ จึงต้องมีการเรียนรู้ทรัพยากรในพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิมที่ปกป้องรักษาไว้ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช

กรอบที่ 2 การใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ศึกษาวิจัย และประเมินศักยภาพของทรัพยากรต่าง ๆ ใน อพ.สธ. ทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกัน รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ อพ.สธ. ให้เป็นเอกภาพ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายตามแนวพระราชดำริ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานได้แก่ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช

กรอบที่ 3 การสร้างจิตสำนึกเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะเยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชพรรณไม้ และการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ของประเทศ จนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนชาวไทย โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรม สร้างสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

1.2 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมสนับสนุนงานของ อพ.สธ. ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของทุนสนับสนุนหรือดำเนินงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ อพ.สธ. โดยอยู่ในกรอบของแผนแม่บท อพ.สธ. นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนได้สมัครเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยมีคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาให้คำแนะนำ และให้แนวทางการศึกษา ได้แก่ ชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. และชมรมคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. ซึ่งจะเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศให้แก่เยาวชนและประชาชนชาวไทยต่อไป โดยที่ อพ.สธ. ประสานงานหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริให้ดำเนินการในกิจกรรมนี้ โดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นระยะๆ ละ 5 ปี ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วน of หน่วยงานตนเองให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผน ปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

2. แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากร

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีสายพระเนตรยาวไกล ทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในปี พ.ศ. 2503 ทรงอนุรักษ์ต้นยางนาในปี พ.ศ. 2504 ทรงให้นำพรรณไม้จากภูมิภาคต่าง ๆ มาปลูกไว้ในสวนจิตรลดาเพื่อเป็นแหล่ง

ศึกษาและทรงมีโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร พัฒนาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์ และพัฒนาดิน อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรง สืบทอดพระราชปณิธานต่อ โดยมีพระราชดำริกับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศโดย พระราชทานให้โครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้นในปี พ.ศ. 2536 – 2549 โดยรับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และเป็นหน่วยงาน ขึ้นตรงกับเลขาธิการพระราชวัง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2539 และต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 สำนัก พระราชวัง ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้ และให้ อพ.สธ. ดำเนินการแยกจากโครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

นวรรตน์ ไตรรักษ์ (2549) หลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบ่งออกเป็นหลักใหญ่ๆ 2 ประเภท คือ การอนุรักษ์ทางตรงและการอนุรักษ์ทางอ้อม การอนุรักษ์ทางตรง มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. การปกป้องรักษา ค้ำครอง (Presevation) การปกป้องรักษา หมายถึง การรักษาทรัพยากรนั้น ให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติ การอนุรักษ์แบบนี้มักใช้กับทรัพยากรที่หายาก เช่น สัตว์ที่หายาก วิถีชีวิตที่ สดงาม วิธีการนี้จำเป็นมาก เนื่องจากเป็นวิธีที่จะรักษาทรัพยากรให้คงอยู่ทั้งปริมาณและคุณภาพ เช่น การจัดอุทยานแห่งชาติ จะมีการรักษาพันธุ์สัตว์ พันธุ์ไม้ ตลอดจนธรรมชาติที่ดีวิธีหนึ่ง

2. การบูรณะ การปฏิสังขรณ์ การซ่อมแซม หรือการสร้างขึ้นมาใหม่ (Restoration) วิธีการอนุรักษ์ แบบนี้ใช้กับทรัพยากรธรรมชาติได้หลายชนิด เช่น ป่าไม้ถูกทำลายไปอาจปลูกขึ้นทดแทน หรือสัตว์ป่าสงวน ที่ถูกล่าจนเกือบสูญพันธุ์ ก็อาจช่วยขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น หรือการบูรณะวัตถุโบราณให้อยู่ในสภาพที่ดี การอนุรักษ์วิธีนี้จะต้องคำนึงถึงสมดุลธรรมชาติด้วย ให้มีในปริมาณที่พอเหมาะ การบูรณะคล้ายกับการปก ปกป้องรักษา เพื่อให้ทรัพยากรยังคงมีอยู่ตลอดไป

2.1 การปรับปรุงของเดิมให้มีประสิทธิภาพหรือมีประโยชน์มากกว่าเก่า วิธีการอนุรักษ์ แบบนี้ถือหลักปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลผลิตสูงกว่าระดับธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบริเวณ ทะเลทราย ซึ่งเดิมไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ให้ทำการเพาะปลูกได้และมีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือการสร้าง เขื่อนกั้นน้ำ เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกได้มากขึ้นและมีประสิทธิภาพขึ้น การผลิตและการใช้ ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเมื่อใช้หมดไปแล้วไม่สามารถสร้าง

ขึ้นมาใหม่ได้ จึงควรใช้ทรัพยากรประเภทนี้อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็ ราก ใบ ดอก ผลหรือส่วนต่าง ๆ

2.2 การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทนวิธีการนี้ใช้กับทรัพยากรที่มีมากมาทดแทนทรัพยากรที่มีน้อย ใช้ทรัพยากรที่หาง่ายแทนทรัพยากรที่หาได้ยาก วิธีนี้อาจประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาทดแทนก็ได้

2.3 การนำกลับมาใช้ใหม่ การอนุรักษ์ทรัพยากรแบบนี้ทำให้ลดการใช้ทรัพยากรลง แทนที่จะใช้ทรัพยากรใหม่อยู่ตลอดเวลา ก็เอาของเก่ากลับมาใช้ใหม่ เช่น ทรัพยากรประเภทโลหะต่าง ๆ หรือประเภทกระดาษและแก้ว เป็นต้น

2.4 การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใหม่ การอนุรักษ์แบบนี้จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติลง เช่น การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ การใช้ยางเทียมแทนทรัพยากรธรรมชาติบางอย่าง

2.5 การหาประโยชน์จากสิ่งที่เราได้เปล่าหรือลงทุนน้อย การอนุรักษ์แบบนี้ตัวอย่าง เช่น การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำตกจะช่วยประหยัดน้ำมันในการผลิตไฟฟ้า การใช้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ตากแห้งผลิตผลทางการเกษตรก็มีส่วนช่วยประหยัดน้ำมันหรือพลังงานอื่น ๆ ได้ เช่น การตรวจสอบปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร การศึกษาถึงปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร ทำให้เรารู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รู้จักใช้ทรัพยากรทดแทนและรู้จักบำรุงรักษาทรัพยากรนั้นให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

การอนุรักษ์ทางอ้อม ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติส่วนรวม ดังนั้น ทุกคนควรร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรโดยวิธีการต่างๆ เช่น 1) เอกชนควรให้ความร่วมมือในรูปแบบของสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาคมสงวนพันธุ์สัตว์ป่าหรือโดยการให้ทุนสนับสนุนผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 2) รัฐบาลออกกฎหมายควบคุม กฎหมายที่จะต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นแก่ตัวเข้าไปทำลายประโยชน์ส่วนรวมได้ เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดจึงจะเกิดผลดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) ให้การศึกษาทำให้คนในสังคมมีความรู้ ความรับผิดชอบ รู้ถึงประโยชน์และโทษ ของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจะได้ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่หรือใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีการ

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นและการจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน การประกอบอาชีพ ข้อมูลด้านกายภาพประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน การใช้ประโยชน์ของพืช การใช้ประโยชน์ของสัตว์ การใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดีในหมู่บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้ดำเนินการสำรวจตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ

1. ดินสอ
2. ปากกา
3. กระดาษ
4. สายวัด
5. ตลับเมตร
6. กล้องถ่ายรูป
7. โทรศัพท์มือถือ
8. ใบงาน
9. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการในการสำรวจและรวบรวมข้อมูล

1. ประชุมวางแผนการดำเนินงาน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อมอบหมายงาน
3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. ทำหนังสือแจ้งหมู่บ้าน
5. ประชุมชี้แจงในหมู่บ้าน
6. ลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูล
7. จัดทำรูปเล่มรายงานผลการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน

วิธีการในงานที่ 1 เรื่องการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในชุมชนที่อยู่มานาน
 - 1.4 หน่วยงานในท้องถิ่นนั้น /บ้าน วัด โรงเรียน รพ.สต.
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ทะเบียนราษฎร์จากอำเภอ
 - 2.2 แผนพัฒนาท้องถิ่น
 - 2.3 แผนชุมชน
 - 2.4 ระบบสารสนเทศ
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนในหมู่บ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
 - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/ กำนัน
 - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.4 website
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้านและประชาชน

2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
 - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/ กำนัน
 - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สอบถาม/ สัมภาษณ์ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชนและวิถีชุมชน
 - 3.2 ลงพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรมในชุมชน

วิธีการในงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์พืชในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของพืช
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์พืช
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงในงานที่ 5
 - 3.3 นำข้อมูลพืชจัดทำทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของสัตว์หรือผู้มีอาชีพเลี้ยงสัตว์
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 6
 - 3.3 นำข้อมูลสัตว์ จัดทำทะเบียนสัตว์ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 7 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของชีวภาพอื่น ๆ
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจชีวภาพอื่น ๆ
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 7
 - 3.3 นำข้อมูลชีวภาพอื่น ๆ จัดทำทะเบียนชีวภาพอื่น ๆ ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 8 เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้านเจ้าของภูมิปัญญา

2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 8
 - 3.3 นำข้อมูลภูมิปัญญาที่ได้จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 9 เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน ผู้อาวุโสในท้องถิ่น
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
 - 2.2 องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.3 สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอ วัด
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. การวางแผนด้านข้อมูล ผู้ศึกษาได้วางแผนเก็บข้อมูลการสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ดังนี้
 - 1.1 ฐานทรัพยากรท้องถิ่นเป้าหมาย คือ บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่สำรวจทั้งหมู่บ้านในปีงบประมาณ 2564 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกละเอียดและถูกต้องครบถ้วน
 - 1.2 เริ่มสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในช่วงเดือน มกราคม 2564 ถึง เมษายน 2567
 - 1.3 นำแบบเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงาน มาวิเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลทางภาคสนาม โดยมีหัวข้อสำคัญตามลำดับใบงาน ดังนี้

ใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน

ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน

ใบงานที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่น ๆ ทะเบียนชีวภาพอื่น ๆ

ในชุมชน

ใบงานที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ใบงานที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

1.4 จัดการประชุมหมู่บ้าน ครั้งที่ 1 เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

2. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคล ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา และข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมั่นใจ เพื่อความมั่นใจในการรวบรวมข้อมูลสำหรับ เป็นฐานข้อมูลของชุมชนต่อไป

3. การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่เป้าหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู่ ได้เข้าไปในพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่และเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ตลอดจนได้ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน ผู้รู้ ผู้เฒ่าผู้แก่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่จะทำการศึกษา

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ชื่อหมู่บ้าน (ที่เป็นทางการ) บ้านหนองหอยน้อย

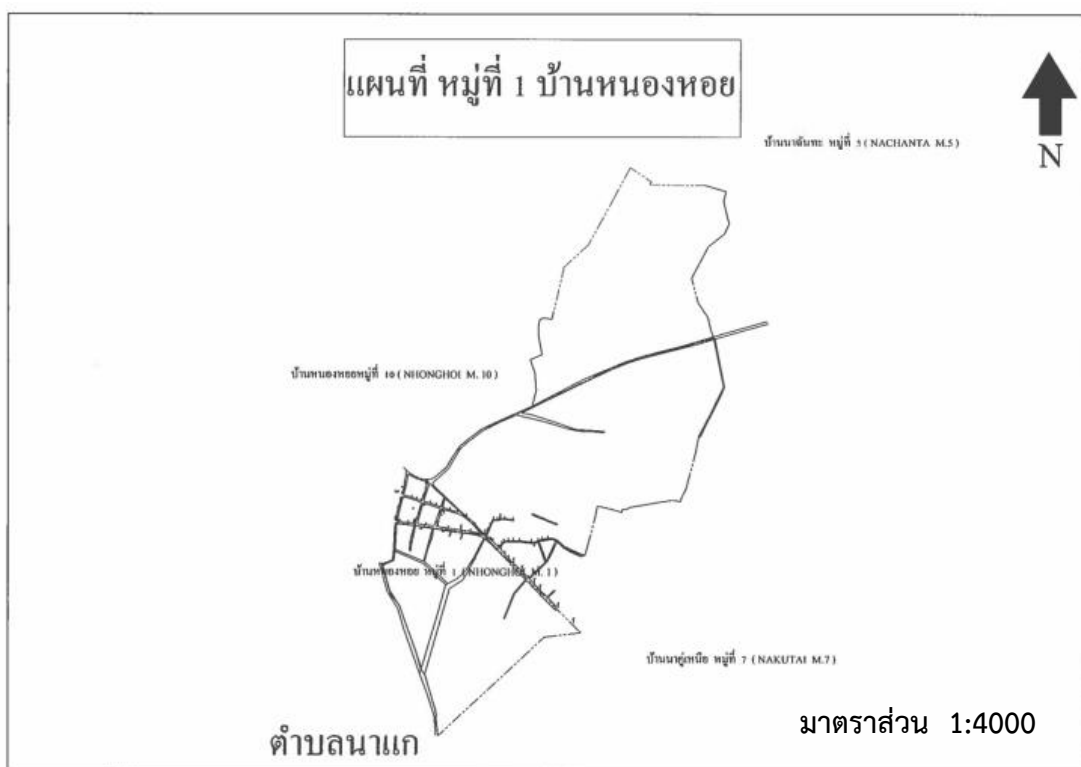
ชื่อหมู่บ้าน (ที่ชาวบ้านเรียก) บ้านหนองหอยน้อย

ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เส้นทางหลวงหมายเลข 2033

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง)

ละติจูด (Latitude) 16.979021N ลองจิจูด (Longitude) 104.518483E

แผนที่สังเขปของหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ภาพที่ 1 แผนที่สังเขปของหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

จำนวนประชากร (ประจำปี 2565)

หมู่ที่ 1 จำนวน 232 ครัวเรือน

จำนวนประชากร	850	คน	ชาย	465	คน	หญิง	385	คน
0 – 14 ปี	131	คน	ชาย	77	คน	หญิง	54	คน
15 – 25 ปี	143	คน	ชาย	87	คน	หญิง	56	คน
26 – 49 ปี	325	คน	ชาย	181	คน	หญิง	144	คน
50 – 59 ปี	141	คน	ชาย	70	คน	หญิง	71	คน
60 ปีขึ้นไป	110	คน	ชาย	50	คน	หญิง	60	คน

ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

ระดับอนุปริญา 1 แห่ง

สถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา วิทยาลัยการอาชีพนาแก

ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/ หัวหน้าสถานศึกษา ว่าที่ร้อยตรีพงศ์อนันต์ เปลียนเอก

จำนวนครู 44 คน จำนวนนักเรียน 656 คน นักเรียนชาย 429 คน นักเรียนหญิง 227 คน

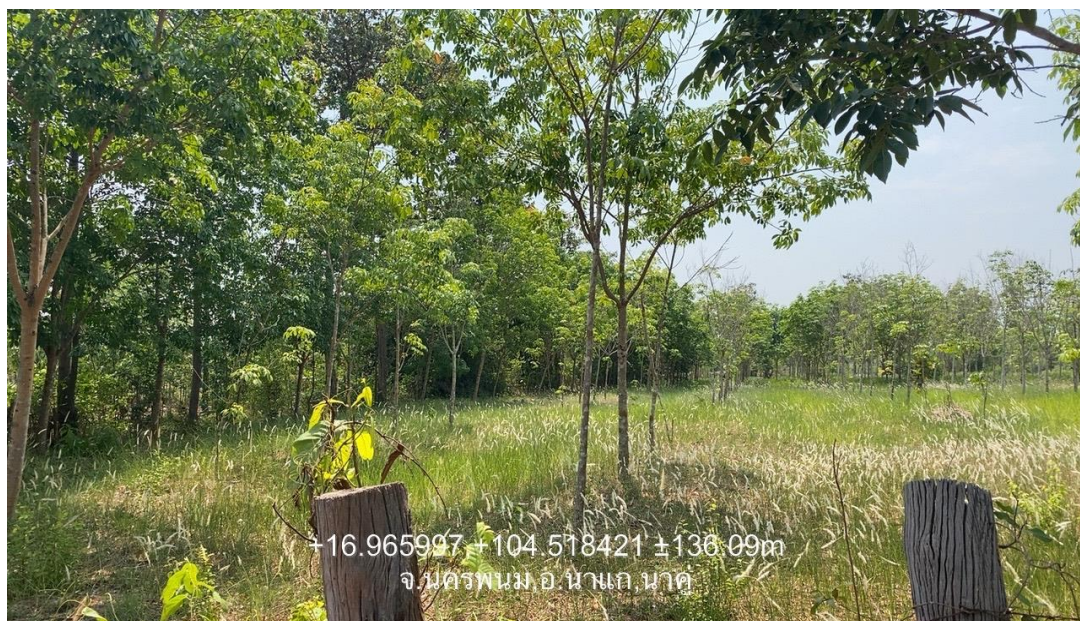
การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และด้านอุตสาหกรรม

ด้านเกษตรกรรมพื้นที่ทำนา 2,190 ไร่ จำนวน 115 ครัวเรือน

ภาพที่ 2 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำนา

พื้นที่ทำสวน จำนวน 8 ไร่ จำนวน 2 ครัวเรือน ได้แก่ ยางพารา จำนวน 8 ไร่

ภาพที่ 3 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา

ปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม (กรณีมากกว่า 5 ชนิดที่กำหนด สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

โค	42	ตัว	กระบือ	17	ตัว
สุกร	20	ตัว	เป็ด	72	ตัว
ไก่	680	ตัว	อื่น ๆ	-	ตัว

ภาพที่ 4 การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์

การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์

บริษัท	1	แห่ง	ร้านค้าต่าง ๆ	10	แห่ง
โรงสีข้าว	1	แห่ง	อื่น ๆ	-	แห่ง

ร้านค้าที่ 1 นายทอน เชื้อคำเพ็ง

ร้านค้าที่ 2 นางจิตจันทร์

โรงสีข้าว นางสมพิท ชมพู

ภาพที่ 5 แสดงการพาณิชย์ในชุมชน

สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ

สังคมพืช เป็นพืชที่พบกระจายโดยทั่วไป อาทิ มะม่วง กระจิน อ้อย ยางพารา สะเดา ไม้ประดู่ ขนุน ลำไย กัลย มะละกอ ขนุน เป็นต้น

ลักษณะดิน กลุ่มดินชุดที่ 6 ลักษณะเด่น เป็นดินเหนียว ลูกรัง สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรด การระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

หนอง ชื่อ หนองแขง

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.971730N ลองจิจูด (Longitude) 104.520532E

ขนาด ความกว้าง 0.80 กิโลเมตร ความยาว 157 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 6 แสดงภาพหนองแขง

หนอง ชื่อ หนองหัวโค้ง

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.5751882N ลองจิจูด (Longitude) 104.316318E

ขนาด ความกว้าง 0.10 กิโลเมตร ความยาว 0.08 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 7 แสดงภาพหนองหัวโค้ง

หนอง ชื่อ หนองแคน

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.966392N ลองจิจูด (Longitude) 104.518564E

ขนาดความกว้าง 0.024 กิโลเมตร ความยาว 0.10 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 8 แสดงภาพหนองแคน

แม่น้ำ ชื่อ ลำน้ำก่า

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งแม่น้ำ)

ละติจูด (Latitude) 16.963841N ลองจิจูด (Longitude) 104.518558E

ขนาด ความกว้าง 40 กิโลเมตร ความยาว 250 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 9 แสดงภาพลำน้ำก่า

แหล่งน้ำชลประทาน

คลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) ชื่อ คลองชลประทานตามโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
บ.หนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลองชลประทาน)

ละติจูด (Latitude) 16.963838N ลองจิจูด (Longitude) 104.518533E

ขนาด ความกว้าง 0.025 กิโลเมตร ความยาว 0.50 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ภาพที่ 10 แสดงภาพคลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) คลองชลประทานตามโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ปริมาณและคุณภาพน้ำ

ปริมาณน้ำฝน

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 2,000 มิลลิเมตร
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี 2,000 มิลลิเมตร ช่วงเดือน พฤษภาคม – เดือน ตุลาคม
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี 0 มิลลิเมตร ช่วงเดือน พฤศจิกายน – เดือน เมษายน

ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- เพียงพอตลอดปี
- น้ำแห้ง ในช่วงเดือน พฤศจิกายน – เดือน มิถุนายน ของทุกปี
- น้ำท่วม ในช่วงเดือน สิงหาคม – เดือน กันยายน

คุณภาพของน้ำ

- ปนเปื้อนโลหะหนัก
- ปนเปื้อนจุลินทรีย์
- น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

อุณหภูมิ

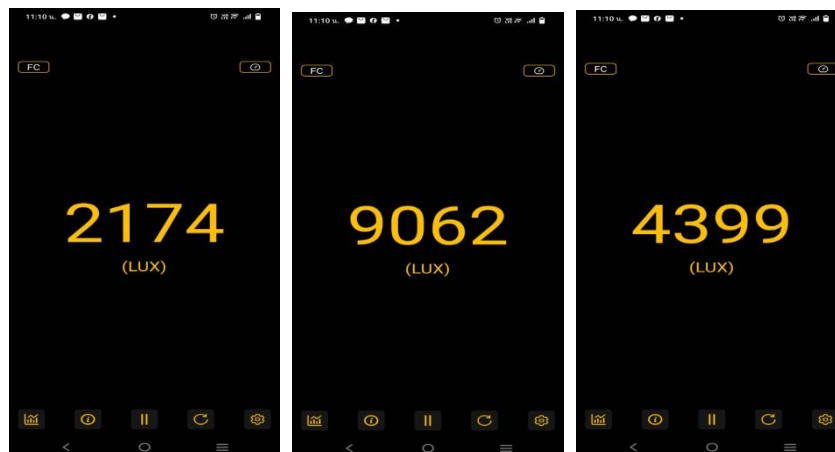
เช้า	30	องศาเซลเซียส
เที่ยง	35	องศาเซลเซียส
เย็น	30	องศาเซลเซียส
สูงสุด	36	องศาเซลเซียส
ต่ำสุด	30	องศาเซลเซียส

ภาพที่ 11 ภาพแสดงการวัดอุณหภูมิ

ความเข้มแสง

เช้า	2174 ลักซ์
เที่ยง	9062 ลักซ์
เย็น	4399 ลักซ์

ภาพที่ 12 ภาพแสดงการวัดความเข้มแสง

สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง

เมื่อปีอิทธิศก จ.ศ. 1158 (พ.ศ. 2339) พยาศรีเมืองใหม่เป็นพระราชนัดดาของพระเจ้าชัยราชสุริยวงค์เจ้าเมืองจำปาสัก ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองนครพนม จากพระเจ้าอินทรวงศ์เจ้าเมืองเวียงจันทน์ทำให้ท้าวกิ่งหงษา ท้าวคำสาย ท้าวจุลฉนิ บุตรเจ้าเมืองนครพนมคนเก่าไม่พอใจ จึงได้ช่องสุ่มผู้คนไม่ยอม สวามิภักดิ์ต่อเจ้าเมืองเวียงจันทน์ โดยแต่งตั้งให้พระสุโมเป็นแม่ทัพไปปราบเมืองนพศก พ.ศ. 2541 กลุ่มของนายโคตร นายเครือ นายบุญมาฯ ไปตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านฮ้างหนองกุง ต่อมา พ.ศ. 2542 คนทั้ง 3 กลุ่ม ตกลงกันว่าควรย้ายบ้านเรือนมาอยู่ร่วมกัน พอตกลงกันแล้วก็ย้ายบ้านมารวมกัน ณ บ้านหนองหอยน้อยในปัจจุบัน

**แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง
ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง**

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่ตั้งหมู่ที่/ ชุมชนที่/ แขวงที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง

พ.ศ. 2430 มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน คือ นายหอม สมบัติ เป็นผู้ใหญ่บ้านหนองหอยน้อย ขึ้นตรงต่อตำบลพระซอง ต่อมาสมัยผู้ใหญ่บ้านเชียงธรรม ได้ตั้งเป็นหมู่ที่ 1 ตำบลนาคู มาจนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นางโค เชื้อคำเพ็ง อายุ 90 ปี อาชีพ แม่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 159 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนมนครพนม

สรุปข้อมูลวิถีชีวิตหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง

ตื่นเช้าทำกิจวัตรประจำวัน หนึ่งข้าว ทำกับข้าว ออกเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย ตักบาตรหน้าบ้าน เข้าวัดทำบุญทุกวันพระ ช่วงกลางวัน ทอผ้า ทำงานบ้าน ทำงานต่าง ๆ ประจำวัน ในช่วงกลางเดือนประชุมหมู่บ้าน ทำความสะอาดพัฒนาหมู่บ้าน ทำบุญในวันสำคัญต่างๆ เช่น บุญผะเหวด บุญห่อข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก ทำตามฮีต 12 คอง 14

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตรอบวัน

- ช่วงเช้าตักบาตร ไปทำบุญที่วัด
- ทำงานบ้าน
- ทอผ้า

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

- ทุกวันพระจะไปทำบุญที่วัด ส่วนวันธรรมดาจะทำบุญตักบาตรที่หน้าบ้านตามปกติ

วิถีชีวิตรอบเดือน

- พัฒนาหมู่บ้าน ตัดหญ้า กิ่งไม้ เก็บขยะ กวาดใบไม้
- ประชุมกลุ่ม ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน

วิถีชีวิตรอบปี

- ทำบุญตามประเพณี บุญปีใหม่ บุญประทายเป็นเปลือก กฐิน บุญผะเหวด บุญห่อข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญตามประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นางทองใส เชื้อคำเพ็ง อายุ 65 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 2 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตรอบวัน

- ทำบุญตักบาตรช่วงเช้า ไปวัดทำบุญตามประเพณี

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

- ทำบุญตักบาตรช่วงเช้า พัฒนาหมู่บ้าน

- ทำนาช่วงสายเป็นต้นไปจนกระทั่งเย็น

วิถีชีวิตรอบเดือน

- พัฒนาและทำความสะอาดหมู่บ้าน

- มีการประชุมประจำเดือนของผู้ใหญ่บ้าน

วิถีชีวิตรอบปี

- ทำบุญปีใหม่ ทำบุญผะเหวด ทำบุญกฐิน บุญเข้าพรรษา ออกพรรษา บุญตามประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นายวิไล เชื้อคำเพ็ง อายุ 68 ปี อาชีพค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 147 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

แบบบันทึกวิถีชีวิตหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่ตั้งหมู่ที่/ ชุมชนที่/ แขวงที่ บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

วิถีหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

1. เดือนมกราคม

- ตักบาตร ทำบุญปีใหม่ สู่ขวัญผู้สูงอายุ ผูกแขน

2. เดือนกุมภาพันธ์

- หมอเหยา เลี้ยงผี เหยาเพื่อรักษาโรค เปิดประตูเล่า ขึ้น 3 คำเดือน 3 สู่ขวัญข้าว ผูกแขนวัว – ควาย เลี้ยงแม่พระธรณี แม่โพสพ บุญกองข้าว สู่ขวัญข้าว

3. เดือนมีนาคม

- บุญผะเหวด บุญมหาชาติ ล้างบ้าน

4. เดือนเมษายน

- บุญสงกรานต์ แห่งพระประธาน รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ แห่งดอกไม้

5. เดือนพฤษภาคม

- เลี้ยงปู่ตา ขึ้น 2 คำเดือน 6 บุญวิสาขบูชา

6. เดือนมิถุนายน

-

7. เดือนกรกฎาคม

- บุญวันอาสาฬหบูชา บุญเข้าพรรษา ทำบุญวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

8. เดือนสิงหาคม

- บุญห่อข้าวประดับดิน ห่อข้าวน้อย ห่อข้าวใหญ่ ทำบุญเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9

9. เดือนกันยายน

- บุญห่อข้าวสาก ห่อข้าวทิพย์ แต่งพาวัวเวลา 01.00 น. ขึ้น 15 คำเดือน 10 ไปวัดห่อข้าวสาก

10. เดือนตุลาคม

- บุญออกพรรษา ตั้งกองบุญ ทำบุญตักบาตร ตักบาตรเทโว บุญกฐิน

11. เดือนพฤศจิกายน

- บุญไหว้แม่น้ำคงคา ลอยกระทง

12. เดือนธันวาคม

- ทำบุญตักบาตร วันคล้ายวันพระราชสมภพรัชกาลที่ 9

ภาพที่ 13 ภาพแสดงวิถีชีวิตหมู่บ้าน

การสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบล
นาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2565 พบพืช 10 ชนิด จำนวน 11 ต้น คือ กัลย
น้ำว่า พุด จำปา (ลีลาวดี) กระท่อม หมากสีดา (ฝรั่ง) หมากมี (ขนุน) ยอ หมากม่วง (มะม่วง) ลั่นมังก
หมากหุ้ง (มะละกอ) โดยมีข้อมูลพืช ดังนี้

ข้อมูลพืช

1. ชื่อชนิดพืช กล้วยน้ำว่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Musa paradisiaca* L. วงศ์ MUSACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-204/ 1

ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช กาบใบเรียงซ้อนกัน ใบเดี่ยวขนาดใหญ่ ออกเรียงสลับ ดอกออกเป็นช่อที่ปลายห้อยลง

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 255 หมู่ 1 หนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.986257N ลองจิจูด (Longitude) 104.524103E

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.45 เมตร ความสูง 3 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร ผลสุกนำมารับประทานเป็นผลไม้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ต้น - ห้ามเลือด แก้โรคไส้เลื่อน ใบ - รักษาแผลสุนัขกัด ห้ามเลือด

ผลดิบ - รักษาโรคกระเพาะอาหาร แก้ท้องเสีย

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล และพืชสมุนไพร

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นายศิริศักดิ์ เชื้อคำเพ็ง อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 255 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นายศิริศักดิ์ เชื้อคำเพ็ง อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 255 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ใบ

ลำต้น

ผล

ภาพที่ 14 (ต้น) กล้วยน้ำว่า รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-200/1

2. ชื่อชนิดพืช พุด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tabernaemontana pandacaqui* Lam. วงศ์ APOCYNACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-192/2

ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ลักษณะเป็นพุ่มเตี้ย ผิวลำต้นมีสีขาวเทา ใบเป็นรูปมนรี ปลายใบแหลม ดอกเป็นดอกเดี่ยว ออกตามปลายยอด ดอกมีกลิ่นหอม สีขาว

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 62 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัด

นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980243N ลองจิจูด (Longitude) 104.518461E

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.45 เมตร ความสูง 3 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ช่วยต้านโรคร้าย ผลักสิ่งไม่ดีออกไปไกลตัว

ความสำคัญของพืช ไม้ดอก ไม้ประดับ

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายวิจิต ยตะโคตร อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 62 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

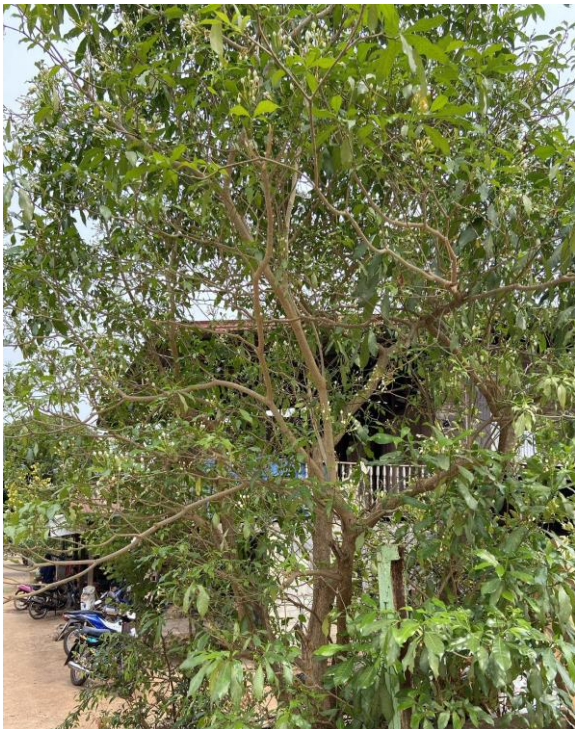
ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายวิจิต ยตะโคตร อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

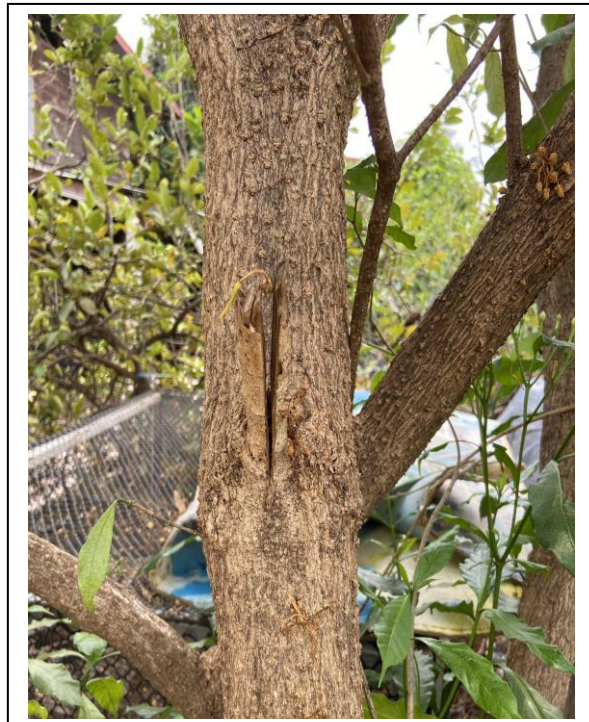
ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 62 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

ภาพที่ 15 (ต้น) พุด รหัสพรรณไม้ 8-6480705-012-192/ 2

3. ชื่อชนิดพืช จำปา, ลั่นทม, ลั่นทมแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Plumeria rubra* L. วงศ์ APOCYNACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-205/1 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นสูงประมาณ 10 ฟุต มีสีน้ำตาลปนขาว กิ่งเปราะ ใบสีเขียวใหญ่ เป็นมัน

ดอกเริ่มแย้มจะมีกลิ่นหอม

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 94 หมู่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.978670N ลองจิจูด (Longitude) 104.521800E

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.45 เมตร ความสูง 4 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ใบ - แก้โรคเส้นประสาทพิการ

ดอก - แก้วิงเวียนอ่อนเพลีย บำรุงหัวใจ

เปลือกกราก - เป็นยาถ่าย ทำให้ประจำเดือนมากปกติ

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

เป็นไม้มงคล ช่วยเหลือสิริมงคลนำโชคลาภแก่ผู้ปลูกและคนในครอบครัว

ความสำคัญของพืช ไม้ดอก ไม้ประดับ

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางลำพูน ยตะโคตร อายุ 40 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 94 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางสาวสุทธิดา ทุ่มสี อายุ 30 ปี อาชีพ ค้าขาย

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 228 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก นครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

4. ชื่อชนิดพืช กระท่อม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mitragyna speciosa* (korth) วงศ์ RUBIACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-184/ 2 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นมีลักษณะตรง เปลือกต้นสีเทา ลักษณะใบเป็นใบเดี่ยว มีเส้นใบเห็นได้ชัด

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 24 หมู่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก นครพนม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980252N ลองจิจูด (Longitude) 104.518494E

อายุประมาณ 2 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.20 เมตร ความสูง 2 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใบสด – กินเป็นยารักษาอาการปวดเมื่อย

ยารักษาโรค ใช้กับคน

บำรุงกำลังให้สามารถทำงานได้นานขึ้น รักษาอาการลำไส้ติดเชื้อ, ลดการขาดยาจากสารเสพติด

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ใช้บนบานศาลกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์

อื่นๆ (เช่น การเป็นพืช อันตราย) การนำไปใช้เป็นสารเสพติด

ความสำคัญของพืช พืชสมุนไพร

เจ้าของพืช

ชื่อ – สกุล นางมน ยตะโคตร อายุ เสียชีวิต ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 24 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ – สกุล นางสาวสิริวิมล เกตุบุญ อายุ 35 ปี อาชีพ พนักงานจ้าง อปท.

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 159 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก นครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

5. ชื่อชนิดพืช พุด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tabernaemontana pandacaqui* Lam. วงศ์ APOCYNACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-192/3

ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นสีน้ำตาลปนดำ แตกกิ่งเป็นพุ่ม ดอกสีขาว

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 69 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980090N ลองจิจูด (Longitude) 104.519155N

อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.40 เมตร ความสูง 5 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ดอก นำมาร้อยมาลัยถวายพระ

ความสำคัญของพืช ไม้ดอก ไม้ประดับ

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นายไสว ศรีประสิทธิ์ อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 69 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นายไสว ศรีประสิทธิ์ อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 69 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

6. ชื่อชนิดพืช หมากสีดา (ฝรั่ง)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Psidium guajava* L. วงศ์ MYRTACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-203/1 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นเกลี้ยงมัน เปลือกต้นเรียบ ใบเรียวยาว เรียงตรงข้าม รูปวงรีขอบขนาน

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 148 หมู่ 1 บ้านหนองน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979296N ลองจิจูด (Longitude) 104.518543N

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.50 เมตร ความสูง 3.5 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผล - นำมารับประทานเป็นผลไม้ได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผล - ช่วยลดไขมันในเลือด

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผลและพืชสมุนไพร

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นางมงคล วรวิทย์ศรีแสน อายุ 64 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 148 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

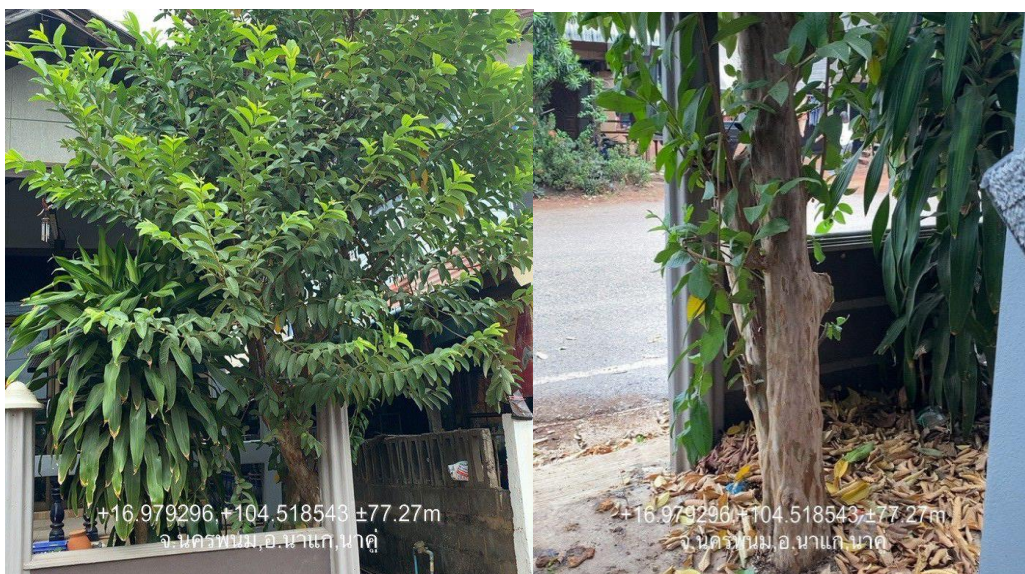
ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางมงคล วรวิทย์ศรีแสน อายุ 64 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 148 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ผล

ภาพที่ 19 (ต้น) ฝรั่ง รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-202/1

7. ชื่อชนิดพืช หมากมี (ขนุน)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Artocarpus heterophyllus* Lam. วงศ์ MORACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-037/ 5 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นตรง เปลือกสีน้ำตาล ทุกส่วนมียาง ใบเดี่ยวสีเขียวมัน ผลรีขนาดใหญ่ มีปุ่มทั่วเปลือก
บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 9 หมู่ 1

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979958N ลองจิจูด (Longitude) 104.518595E

อายุประมาณ 6 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.40 เมตร ความสูง 5 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลสุก - เพื่อนำมารับประทานเป็นผลไม้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

แก่นและเนื้อไม้ - รับประทานแก้กามโรค

อื่นๆ

แก่นขนุน - ต้มย้อมผ้าให้สีน้ำตาลแก่

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นายคำสอน เชื้อคำเพ็ง อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 59 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

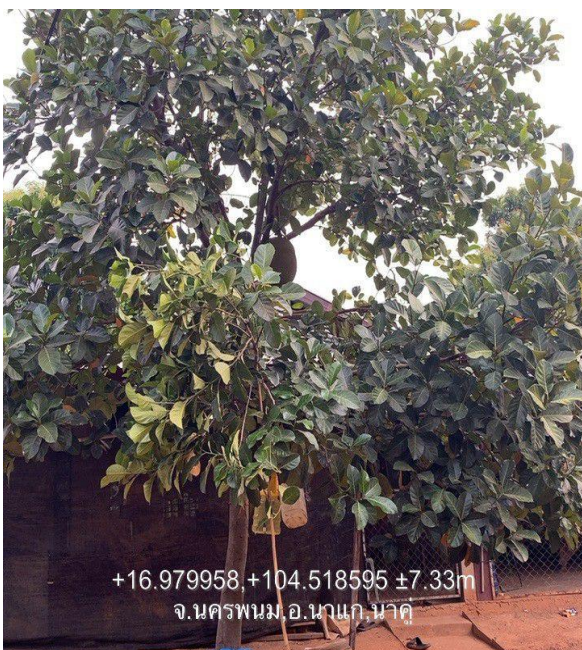
ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นายคำสอน เชื้อคำเพ็ง อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 59 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ผล

ภาพที่ 20 (ต้น) ขนุน รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-037/ 5

8. ชื่อชนิดพืช ยอ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Morinda citrifolia* L. วงศ์ RUBIACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-196/2 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช เปลือกต้นเรียบ ใบเขียวเข้ม

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 34 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980248N ลองจิจูด (Longitude) 104.519058E

อายุประมาณ 2 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.13 เมตร ความสูง 1 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ใบอ่อน นำมาลวกกินกับน้ำพริก

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นายประนอม ยตะโคตร อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 34 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นายประนอม ยตะโคตร อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน/ แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 34 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ผล

ภาพที่ 29 (ต้น) ยอ รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-196/ 2

9. ชื่อชนิดพืช หมากม่วง (มะม่วง)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mangifera Indica* L. วงศ์ ANACARDIACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-149/11 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นสีน้ำตาล มีใบหนา ใบเรียวยาว ทรงพุ่ม เมื่อสุกมีสีเหลือง

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 171 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980567N ลองจิจูด (Longitude) 104.519055E

อายุประมาณ 7 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.40 เมตร ความสูง 4 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลดิบ นำมารับประทานเล่น

ผลสุก นำมารับประทานเป็นของหวาน

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ผลดิบ เป็นยาระบาย

อื่นๆ

เปลือกลำต้น นำมาย้อมผ้า

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล, พืชสมุนไพร และพืชให้สี

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นายมานะชัย ศรีแสน อายุ 58 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 171 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

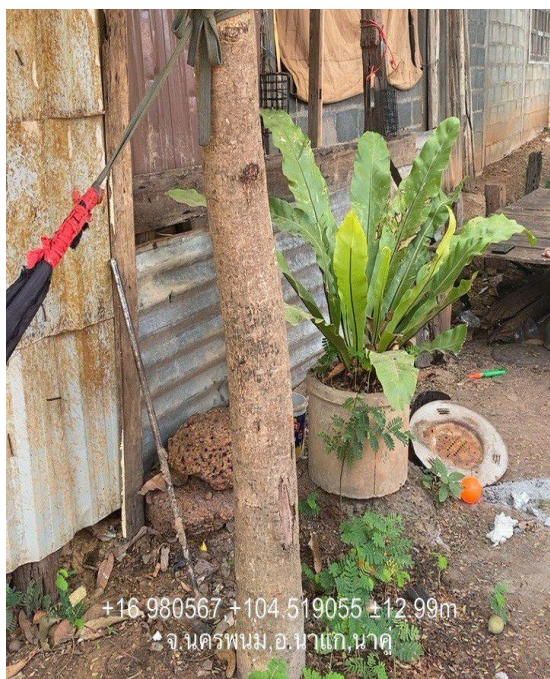
ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นายมานะชัย ศรีแสน อายุ 58 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 171 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลำต้น

ลักษณะวิสัย

ใบ

10. ชื่อชนิดพืช ลิ่นมังกร

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Sansevieria trifasciata* Prain วงศ์ PLANTAGIBACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-202/1 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช มีเหง้าใต้ดิน ใบเดี่ยวสีเขียวเข้มแกมเทา อวบน้ำ ดอกช่อสีขาวมีกลิ่นหอม

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 118 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.978516N ลองจิจูด (Longitude) 104.522980E

อายุประมาณ 2 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0 เมตร ความสูง 0.40 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

ความสำคัญของพืช ไม้ดอก ไม้ประดับ

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นายอำพร ศรีแสน อายุ 40 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 118 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นายอำพร ศรีแสน อายุ 40 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 118 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ใบ

ภาพที่ 23 (ต้น) ลีนมังกร รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-202/1

11. ชื่อชนิดพืช หมากหุ้ง (มะละกอ)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Carica papaya* L. วงศ์ CARICACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-191/2 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช เปลือกมีสีน้ำตาลอ่อนปนขาว ลำต้นตรงไม่มีแก่น แตกกิ่งก้านน้อย ใบเป็น ใบเดี่ยว ออกเรียงสลับรอบต้นหนาแน่น

บริเวณที่พบ บ้านเลขที่ 17 หมู่ 1 บ้านหนองหอยน้อย ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979007N ลองจิจูด (Longitude) 104.518517E

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.40 เมตร ความสูง 3 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)

อาหาร

ผลสุกและผลดิบ นำมารับประทานเป็นผลไม้ได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน

ราก ใช้ขับปัสสาวะ

ความสำคัญของพืช พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ - สกุล นางจันทร์เพ็ญ เชื้อคำเพ็ง อายุ 65 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 17 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

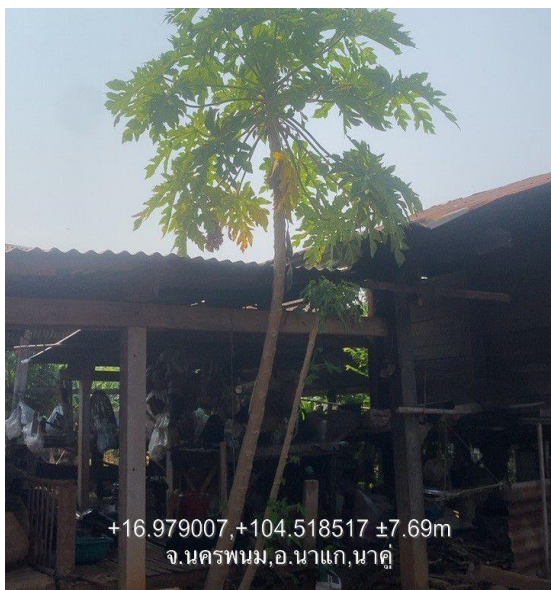
ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ - สกุล นางจันทร์เพ็ญ เชื้อคำเพ็ง อายุ 65 ปี อาชีพ เกษตรกรรม

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหอยน้อย

ที่อยู่บ้านเลขที่ 17 หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ภาพประกอบ

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 24 (ต้น) มะละกอ รหัสพรรณไม้ 8-6480705-01-191/ 2

ส่วนการสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก
ชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น และเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดี
ในท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2565
ไม่พบ สัตว์ ชีวภาพอื่น ๆ ภูมิปัญญา แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปผลการสำรวจ

การสำรวจและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการศึกษาที่มุ่งค้นคว้าสภาพความเป็นชุมชน วิถีชุมชน สภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาของชาวบ้าน มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษาและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น พร้อมจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่ม ผู้อาวุโส ประชาชนชาวบ้าน เจ้าของพืช เจ้าของสัตว์และชาวบ้านทุกคนที่สามารถให้ข้อมูลได้ โดยขอบเขตพื้นที่ศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพื้นที่บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาใน 1 หมู่บ้าน สรุปได้ดังนี้

ผลการรวบรวมและจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม จากการดำเนินการรวบรวม และจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เพื่อนำมาประกอบการศึกษาและเป็นข้อมูลในการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา และสรุปผลการศึกษารายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ข้อมูลพื้นฐานบ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู โดยในปี พ.ศ. 2565 มีประชากรทั้งสิ้น 850 คน ชาย 465 คน หญิง 385 คน มีพื้นที่ทำนา 2,190 ไร่ ทำสวน 8 ไร่ พืชสวนที่สำคัญได้แก่ ฝรั่ง พารา ปศุสัตว์ มีมากกว่า 5 ชนิด การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์ จำนวน 12 แห่ง สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ พืชที่พบกระจายโดยทั่วไป มีมะม่วง มะพร้าว มะละกอ ลำไย กล้วย ขนุน ไม้กระถิน อ้อย ฝรั่ง พารา สะเดา ไม้ประดู่ ไม้คุณทึบ ไม้จามจุรี เป็นต้น ลักษณะชุดดิน เป็นดินชุดที่ 6 มีแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นหนอง 4 แห่ง ชื่อ หนองแส หนองหัวโค้ง หนองแคน ลำน้ำก่า ซึ่งมีน้ำตลอดทั้งปี

เมื่อปีอัฐศก จ.ศ. 1158 (พ.ศ. 2339) พยาศรีเมืองใหม่เป็นพระราชนัดดาของพระเจ้าชัยราชสุริยวงค์เจ้าเมืองจำปาสัก ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองนครพนม จากพระเจ้าอินทรวงศ์เจ้าเมืองเวียงจันทน์ทำให้ ท้าวกิ่งหงษา ท้าวคำสาย ท้าวจุลมนี บุตรเจ้าเมืองนครพนมคนเก่าไม่พอใจ จึงได้ช่องสมผู้คนไม่ยอม

สวามิภักดิ์ต่อเจ้าเมืองเวียงจันทน์ โดยแต่งตั้งให้พระสุโมเป็นแม่ทัพไปปราบเมืองนพศก พ.ศ. 2541 กลุ่มของนายโคตร นายเครีอ นายบุญมาฯ ไปตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านฮ้างหนองกง ต่อมา พ.ศ. 2542 คนทั้ง 3 กลุ่ม ตกลงกันว่าควรร้ายบ้านเรือนมาอยู่ร่วมกัน พอตกลงกันแล้วก็ย้ายบ้านมารวมกัน ณ บ้านหนองหอยน้อยในปัจจุบัน

วิถีชีวิตชาวบ้านหนองหอยน้อย ในแต่ละเดือนมีดังนี้

1. เดือนมกราคม

- ตักบาตร ทำบุญปีใหม่ ผูกแขน สู่ขวัญผู้สูงอายุ

2. เดือนกุมภาพันธ์

- หมอเหยา เลี้ยงผี เหยาเพื่อรักษาโรค เปิดประตูเล่า ขึ้น 3 คำเดือน 3 สู่ขวัญข้าว ผูกแขนวัว – ควาย เลี้ยงแม่พระธรณี แม่โพสพ บุญกองข้าว สู่ขวัญข้าว

3. เดือนมีนาคม

- บุญผะเหวด บุญมหาชาติ ล้างบ้าน

4. เดือนเมษายน

- บุญสงกรานต์ แห่งพระประธาน รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ แห่งดอกไม้

5. เดือนพฤษภาคม

- เลี้ยงปู่ตา ขึ้น 2 คำเดือน 6 บุญวิสาขบูชา

6. เดือนมิถุนายน

-

7. เดือนกรกฎาคม

- บุญวันอาสาฬหบูชา บุญเข้าพรรษา ทำบุญวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

8. เดือนสิงหาคม

- บุญห่อข้าวประดับดิน ห่อข้าวน้อย ห่อข้าวใหญ่ ทำบุญเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9

9. เดือนกันยายน

- บุญห่อข้าวสาก ห่อข้าวทิพย์ แต่งพาข้าวเวลา 01.00 น. ขึ้น 15 คำเดือน 10 ไปวัดห่อข้าวสาก

10. เดือนตุลาคม

- บุญออกพรรษา ตั้งกองบุญ ทำบุญตักบาตร ตักบาตรเทโว บุญกฐิน

11. เดือนพฤศจิกายน

- บุญไหว้แม่ น้ำคางคา ลอยกระทง

12. เดือนธันวาคม

- ทำบุญตักบาตร วันคล้ายวันพระราชสมภพรัชกาลที่ 9

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น มีจำนวน 7 ชนิด พร้อมทั้งมีการจัดทำทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน จำนวน 1 แห่ง

อภิปรายผลการศึกษา

การจัดเก็บข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหนองหอยน้อย หมู่ที่ 1 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ครอบครักรู้จักฐานทรัพยากรที่หายากในพื้นที่ ควรทำคู่มือขั้นตอนต่าง ๆ ไว้เพื่อการศึกษา ไม่ให้สูญสิ้นไป สามารถสืบทอดรุ่นต่อรุ่นได้ ต้องมีการรวบรวมปราชญ์ชาวบ้าน มีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตลาดเพื่อรองรับสินค้าจากชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรถ่ายทอดให้เยาวชนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่
3. จัดทำแหล่งเรียนรู้หรือทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้เพื่อศึกษาในพื้นที่ตำบลนาคู

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

1. ควรมีการจัดทำฐานเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ความรู้กับคนในชุมชนและนอกชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้อนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นต่อไป
2. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาแหล่ง เรียนรู้ของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2560). *คู่มือการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : อพ.สธ.
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2564). *แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม พ.ศ.2564 – 30 กันยายน พ.ศ. 2569)*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- เต็ม สมิตินันท์. (2557). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทยฉบับแก้ไขเพิ่มเติม*. สำนักงานหอพรรณไม้. สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- นวัฒน์ ไตรรักษ์. (2549). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ประชาชน ตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาคผนวก

คำชี้แจง
ใบงานที่ 1 เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง เพื่อให้ทราบข้อมูลทางด้านศาสนา ประชากร สถานศึกษา และการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

วัสดุ/อุปกรณ์

1. สมุด
2. ปากกา
3. ดินสอ
- 4.
- 5.

วิธีการ

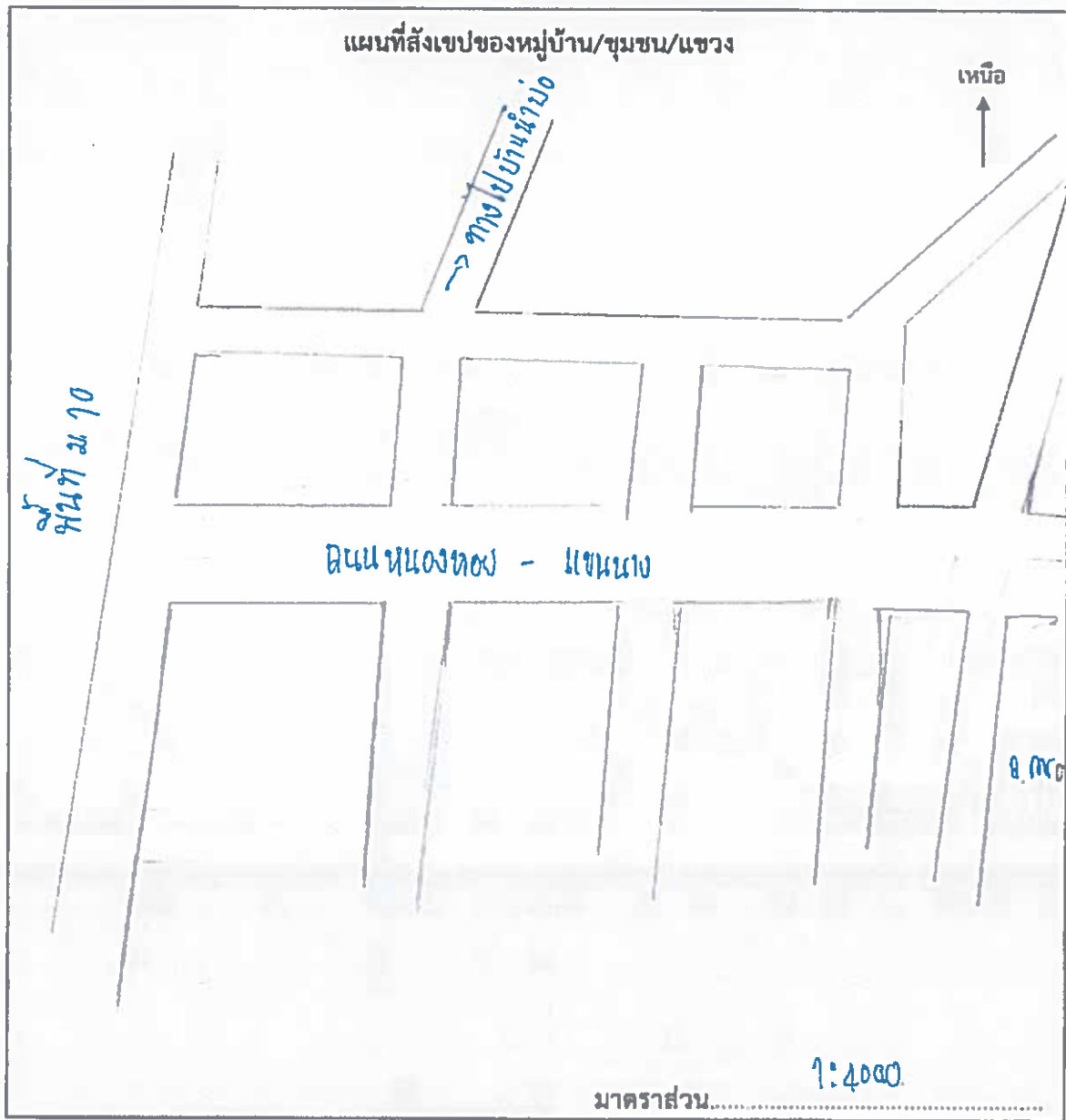
1. สอบถามข้อมูลจากรายบ้าน
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. ทำให้ทราบทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูล และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 1
เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่เป็นทางการ) บ้านหนองตอช่น้อย
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่ชาวบ้านเรียก) บ้านหนองตอช่น้อย
2. ที่ตั้ง หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาค อำเภอ/เขต นาค จังหวัด นครพนม
เส้นทางหลวงหมายเลข 2033 เส้นทางท้องถิ่น -
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง)
ละติจูด (Latitude) 16° 59' 02.1 N ลองจิจูด (Longitude) 104° 51' 43. E

3. ข้อมูลทางศาสนา

- พุทธ วัด.....แห่ง เจ้าอาวาส.....รูป พระภิกษุสงฆ์.....รูป
 อิสลาม มัสยิด.....แห่ง อิหม่าม.....รูป
 คริสต์ โบสถ์.....แห่ง บาทหลวง.....รูป
 อื่นๆ ระบุ.....

4. จำนวนประชากร

หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่	จำนวน	ครัวเรือน	จำนวนพื้นที่
หมู่ที่ 1	850 คน	232	2,190 ไร่
จำนวนประชากร		ชาย 485 คน	หญิง 385 คน
0 - 14 ปี	131 คน	ชาย 77 คน	หญิง 54 คน
15 - 25 ปี	143 คน	ชาย 87 คน	หญิง 56 คน
26 - 49 ปี	325 คน	ชาย 161 คน	หญิง 144 คน
50 - 59 ปี	141 คน	ชาย 70 คน	หญิง 71 คน
60 ปี ขึ้นไป	110 คน	ชาย 50 คน	หญิง 60 คน

5. ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

- ระดับก่อนประถมศึกษา.....แห่ง ระดับประถมศึกษา.....แห่ง
 ระดับมัธยมศึกษา.....แห่ง ระดับอนุปริญา.....แห่ง
 ระดับปริญญาตรี.....แห่ง ระดับสูงกว่าปริญญาตรี.....แห่ง
 อื่นๆ.....แห่ง

สถานศึกษา

- ชื่อสถานศึกษา.....วิทยาลัยการอาชีพหนองแก.....
 ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา.....
 จำนวนครู.....41.....คน
 จำนวนนักเรียน.....658.....คน นักเรียนชาย.....199.....คน นักเรียนหญิง.....227.....คน
- ชื่อสถานศึกษา.....
 ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา.....
 จำนวนครู.....คน
 จำนวนนักเรียน.....คน นักเรียนชาย.....คน นักเรียนหญิง.....คน

หมายเหตุ : หากมีสถานศึกษามากกว่า 2 แห่ง สามารถเพิ่มข้อมูลของสถานศึกษาได้ตามจริง

6. ข้อมูลการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เทศบาล
 เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร
 องค์การบริหารส่วนตำบล
 สำนักงานเขต
 อื่นๆ

ผู้บริหาร ชื่อ-สกุล องค์การบริหารส่วนตำบล
ตำแหน่ง นายก อบจ. บริหารส่วนตำบล

7. สถานพยาบาล

โรงพยาบาล..... แห่ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล..... แห่ง
อื่นๆ แห่ง

8. สถานีตำรวจ..... แห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล
วัน เดือน ปี 8 มีนาคม 2555

9.2 ด้านอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่.....แห่ง

(มีคนงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไปหรือมีทรัพย์สินเกินกว่า 200 ล้านบาทขึ้นไป)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง.....แห่ง

(มีคนงาน 50-200 คนหรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ 20-200 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก หรือครัวเรือน.....แห่ง

(มีคนงานไม่เกิน 50 คนหรือมีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 20 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

1.....

2.....

3.....

10.การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์

ธนาคาร.....แห่ง

สถานีบริการน้ำมัน.....แห่ง

บริษัท.....^๗แห่ง

ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า.....แห่ง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....แห่ง

ตลาดสด.....แห่ง

ร้านค้าต่าง ๆ^{๑๐}แห่ง

โรงฆ่าสัตว์.....แห่ง

โรงสีข้าว.....^๗แห่ง

อื่น ๆแห่ง

11.การประกอบอาชีพด้านสถานบริการ

โรงแรม.....แห่ง

ร้านอาหาร.....แห่ง

โรงภาพยนตร์.....แห่ง

สถานีขนส่ง.....แห่ง

อื่น ๆแห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา.....

องค์การบริหารส่วนตำบล.....

วัน เดือน ปี ๒๐ เมษายน ๒๕๕๖

คำชี้แจง

ใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน แหล่งน้ำ อุณหภูมิ ปริมาณแสง และตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ดิน
2. ป่า
3. ไม้
4. โทรศัพท์มือถือ
- 5.

วิธีการ

1. สอบถามข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้าน
2. สอบถามข้อมูลจาก อบต. หนอง
3. บันทึกและจัดทำแผนที่โดยใช้ Timestamp Camera
4. ใช้ Application Lupmeter
5. จัดข้อมูลโดยใช้ Application AccuWeather

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. ทราบศักยภาพของทรัพยากรในท้องถิ่น
3. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 3
เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

12.สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ

เป็นที่ราบสูง

สังคมพืช

พบ ต้นไม้

เป็นพืชที่กระจายโดยทั่วไป มี มะพร้าว มะม่วง ลำไย กล้วย

13.ลักษณะดิน

ชนิดดิน

เป็นดินเหนียว ดกรวดที่ 6

14.แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

14.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

ห้วย

ชื่อ

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งห้วย)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

หนอง

ชื่อ หนองแดง

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude)..... $16^{\circ} 9' 17.30''$ ลองจิจูด (Longitude)..... $104^{\circ} 20' 53.2''$

ขนาด ความกว้าง..... 50กิโลเมตร ความยาว..... 157กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลอง

ชื่อ

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลอง)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

บึง ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งบึง)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง..... กิโลเมตร ความยาว..... กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แม่น้ำ ชื่อ ลำน้ำก้า.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งแม่น้ำ)

ละติจูด (Latitude)..... 16° 9' 39.6" N ลองจิจูด (Longitude)..... 104° 51' 8.4" E

ขนาด ความกว้าง..... 140 กิโลเมตร ความยาว..... 256 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

14.2 แหล่งน้ำชลประทาน

ฝาย ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝาย)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง..... กิโลเมตร ความยาว..... กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) ชื่อ..... คลองชลประทานโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ณ. นนทบุรี

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลองชลประทาน)

ละติจูด (Latitude)..... 16° 08' 11.2" N ลองจิจูด (Longitude)..... 104° 52' 51.6" E

ขนาด ความกว้าง..... 0.025 กิโลเมตร ความยาว..... 0.50 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

เขื่อน ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งเขื่อน)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง..... กิโลเมตร ความยาว..... กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

อ่างเก็บน้ำ ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งอ่างเก็บน้ำ)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง..... กิโลเมตร ความยาว..... กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ฝายชะลอความชุ่มชื้น ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝายชะลอความชุ่มชื้น)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง..... กิโลเมตร ความยาว..... กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

15. ปริมาณและคุณภาพน้ำ

15.1 ปริมาณน้ำฝน

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 2000 มิลลิเมตร
 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี 2000 มิลลิเมตร ช่วงเดือน พฤษภาคม เดือน ตุลาคม
 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี 0 มิลลิเมตร ช่วงเดือน พฤศจิกายน เดือน เมษายน

15.2 ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- เพียงพอตลอดปี
 น้ำแห้ง ในช่วงเดือน พฤศจิกายน - เดือน สิงหาคม-ธันวาคม
 น้ำท่วม ในช่วงเดือน ธันวาคม - เดือน กันยายน

15.3 คุณภาพของน้ำ

- ปนเปื้อนโลหะหนัก
 ปนเปื้อนจุลินทรีย์
 น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

16. อุณหภูมิ

เช้า..... 25 องศาเซลเซียส
เที่ยง..... 37 องศาเซลเซียส
เย็น..... 30 องศาเซลเซียส
สูงสุด..... 37 องศาเซลเซียส
ต่ำสุด..... 25 องศาเซลเซียส

17. ความเข้มแสง

ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน
เช้า..... 14.50 ลักซ์
เที่ยง..... 16.10 ลักซ์
เย็น..... 15.20 ลักซ์

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ผังศึกษารับทราบส่วนตำบลหาด
วัน เดือน ปี 16 เมษายน 2565

คำชี้แจง

ใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติ ที่มาการตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบสภาพภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. สมุด ดินสอ
2. ขั้วกาว ยางติด
3. กรรไกร ไม้บรรทัด
- 4.
- 5.

วิธีการ

1. ลงพื้นที่เพื่อระดม / สัมภาษณ์ บุคคลในท้องถิ่น
2. ถ่ายภาพ
3. นำข้อมูลนั้น มาสรุปใส่ใบงานที่ 4
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น
2. ทราบสภาพภาพของท้องถิ่น
3. เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 4

เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

18.สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

เมื่อปี อัฐศก จ.ศ. ๑๑๕๖ (พ.ศ. ๒๓๓๙) พระยาศรีเมืองใหม่ เป็นพระราชนัดดาของ
พระเจ้ากรุงศรีอยุธยา เจ้าเมืองจำปาศักดิ์ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองนครพนม จากพระเจ้านครพนม
เจ้าเมืองโขงจันทน์ ทำให้ข้าวกิ่งหงษ์มา ท้าวคำสัพ อัครอมถิ ปตรเจ้าเมืองนครพนมคนเก่าขึ้น
ไปขอใจ จึงได้ช่องสมผู้คน ไม่ยอมสวามิภักดิ์ต่อเจ้าเมืองโขงจันทน์ เมืองสุวรรณภูมิ (จังหวัด)
เมืองร้อยเอ็ด และเมืองกาฬสินธุ์ โดยแต่งตั้งพระโสม และพระยามหาสมุทร เป็นแม่ทัพ
ไปปราบ เมืองนคร. จ.ศ. ๑๑๕๖ ปีระเถิง (พ.ศ. ๒๓๔๑) กลุ่มของนายโคตร นายเครือ นายปลา
นายชิ่ง ไปตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านจันทน์ นนทบุรี ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๔๒ คนทั้ง ๓ กลุ่ม ตกอว
กานต์ ครอบครัวย้ายเรือน มาอยู่รวมกัน อยู่ในกลุ่มของนายโคตร นายเครือ นายปลา และนายชิ่ง
ไม่ยอมมาร่วม จึงพร้อมกันตั้งบ้านเรือน อยู่บ้านจันทน์นนทบุรีนั้นเอง.

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองหนองน้อย

ที่ตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาค อำเภอ/เขต นานา จังหวัด นครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ปี พ.ศ. 2530 ได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ได้รับคัดเลือก คือ นายหอม สัมบัติ เป็นผู้ใหญ่บ้านหนองน้อย - คำอ้อม ขึ้นตรงต่อ ต.ชลาของ จนกระทั่งถึงสมัยผู้ใหญ่บ้าน คือ นายโง้งธรรม จึงได้แต่งตั้งเป็นบ้านหนองน้อย ร.๑ ตำบลนาค มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๕๐ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา และตั้งอยู่ในบ้านปกครองบ้านหนองน้อย เมืองมาจนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1) ชื่อ-สกุล นางโค ชื่อตำแหน่ง เจ้าตำแน้ม อายุ 90 ปี อาชีพ แม่บ้าน
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ. หนองหนองน้อย
ที่อยู่บ้านเลขที่ 159 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาค อำเภอ/เขต นานา จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

ช่วงเช้า 6 โมงเช้า ไปทำงานที่วัด ฟังธรรมเทศนา
ทอผ้า ทำขนม
ทำกับข้าว หุงหาอาหาร

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

ทำบุญใส่บาตร สำหรับทุกวันพระจะไปทำบุญที่วัด ส่วนวันธรรมดาจะทำบุญใส่บาตร
กันที่บ้านตามปกติ

วิถีชีวิตรอบเดือน

- ประชุมกลุ่ม ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
- พัฒนาคู่มือบ้าน ถัดมาสู่กิ่งไม้

วิถีชีวิตรอบปี

ทำบุญตามประเพณี บุญใหม่ บุญประทายเพื่อเลี้ยงไก่ กฐิน บุญผดบัง บุญชิงขวัญกวดไถน
บุญรักษา ตามปกติของบ้าน ๑๓ ๑๔

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล... นาง ทนงค์ ใจดี อายุ ๕๕ ปี อาชีพ... เกษตรกรรม
 ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง... บ.หนองหญ้าไซ
 ที่อยู่บ้านเลขที่ 2 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 1 ซอย - ถนน -
 ตำบล/แขวง... ชาติ อำเภอ/เขต... ชาติ จังหวัด... นครพนม
 หมายเลขโทรศัพท์... อีเมล...

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตรอบวัน

ทำบุญ ตักบาตร รุ่งเช้า ไปวัด ทำบุญตามปกติ

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

- ทำบุญ ตักบาตร รุ่งเช้า
- ทำบุญ ทำสมาธิ ฟังธรรม เป็นต้น ไปกิจพิเศษ

วิถีชีวิตรอบเดือน

มีการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
ทุกวันอาทิตย์

วิถีชีวิตรอบปี

- ทำบุญปีใหม่ ทำบุญพวงมาลัยนอกรั้วบ้าน
บุญตามปกติ ปี 12 13 14

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล

นาย ไล เชื้อดำเพ็ง อายุ 69 ปี อาชีพ ตักบา

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านหนองนอชอง

ที่อยู่บ้านเลขที่

1 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ - ชอย - ถนน

ตำบล/แขวง

หาด อำเภอ/เขต 161 แก จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์

อีเมล

8.เดือนสิงหาคม

พบหัวข้อระดับต้น เนื้อหาใหม่ เนื้อหาใหม่
ทำขลุ่ยเครื่องในชั้นเรียนหมอนมพวงมา (มีตั้งระบบเก็บขยะภายในห้องที่ ๑)

9.เดือนกันยายน

พบหัวข้อจิตวิทยา เนื้อหาใหม่ แต่งเพลง ๑๓๑ ๐.๐๐๕ ขึ้นขึ้น 15 คีวี เต็ม 10 ไพร์ด
หนังสือจิต

10.เดือนตุลาคม

พบเรื่องมหัศจรรย์ ทำขลุ่ย ตั้งของขลุ่ย ตักขลุ่ย, ตักเมล็ดที่โรนมา, นกขลุ่ย

11.เดือนพฤศจิกายน

นำของกระถาง, นกขลุ่ยระแผลว ๓

12.เดือนธันวาคม

ทำขลุ่ย ตักขลุ่ยอันคล้ายจนเกิด พระราชโอรส รัตนที่ ๑

บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา

สังกัดการบริหารส่วนตำบลนาสี
วัน เดือน ปี 29 พ.ค ๒๕๕๕

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพืชที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1.ปากก ดินสอ ยางลบ
2.โทรศัพท์มือถือ
3.กระดาษ
4.สติกเกอร์
5.ไม้บรรทัด

วิธีการ

1.สัมภาษณ์ผู้รู้จากเจ้าของพื้นที่ในท้องถิ่น
2.ดูรูปภาพ
3.สังเกต สืบถามผู้รู้ สืบถามคำสัมภาษณ์ผู้
4.บันทึกข้อมูล
5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.ทำใบความรู้ใบงาน การใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2.ทำใบทาบ ศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3.ทำป้าย ตระเนนิกเขตดูแลรักษาของพืชในท้องถิ่น
4.
5.

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

.....
.....
.....
.....

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

.....
.....
.....
.....

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

.....
.....
.....
.....

อื่นๆ (เช่น การเป็นพิษ อันตราย)

.....
.....
.....
.....

ความสำคัญของพิษ โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☒ พิษไม้ผล	☐ พิษใช้เนื้อไม้
☐ ไม้ดอก ไม้ประดับ	☐ พิษเส้นใย
☐ พิษผักพื้นเมือง ผักสวนครัว	☐ พิษให้แป้งและน้ำตาล
☐ พิษจักสาน	☐ พิษให้น้ำมันหอมระเหย
☐ พิษเครื่องตี	☐ พิษอาหารสัตว์
☒ พิษสมุนไพร	☐ พิษมีพิษ
☐ พิษเครื่องเทศ	☐ พิษกำจัดแมลง
☐ พิษน้ำมัน	☐ วัชพืช
☐ พิษให้สี	☐ พิษให้น้ำยาง
☐ พิษเพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ	

- มีเจ้าของ ไม่มีเจ้าของ

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล..... นาย สิริสวัสดิ์ ใจดี อายุ 45 ปี อาชีพ..... วิศวกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง..... บ้านหนองหนอง

ที่อยู่บ้านเลขที่..... 255 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... 1 ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล.....

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล..... นาย สิริสวัสดิ์ ใจดี อายุ 45 ปี อาชีพ..... วิศวกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง..... บ้านหนองหนอง

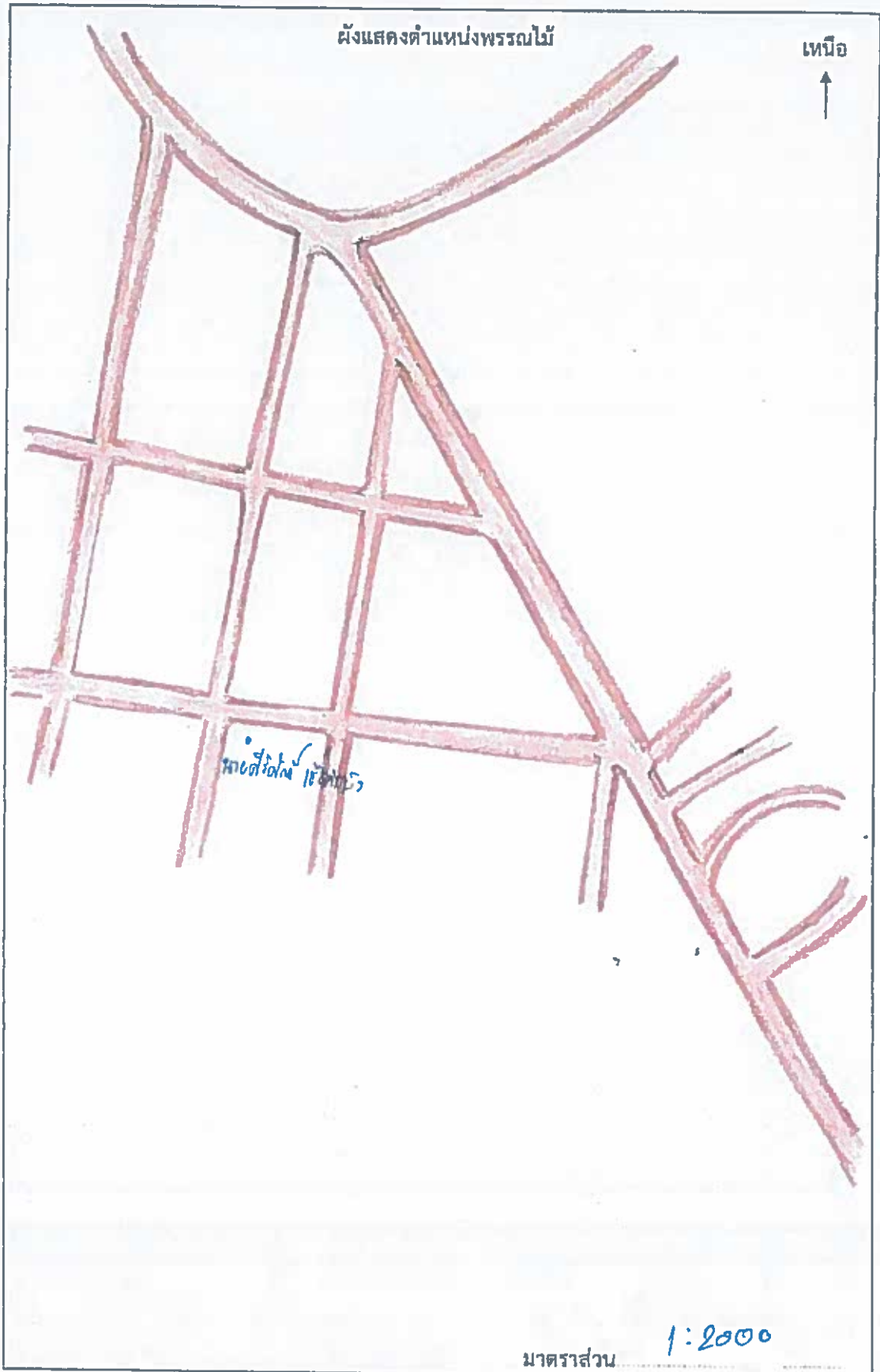
ที่อยู่บ้านเลขที่..... 255 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... 1 ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล.....

ผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้

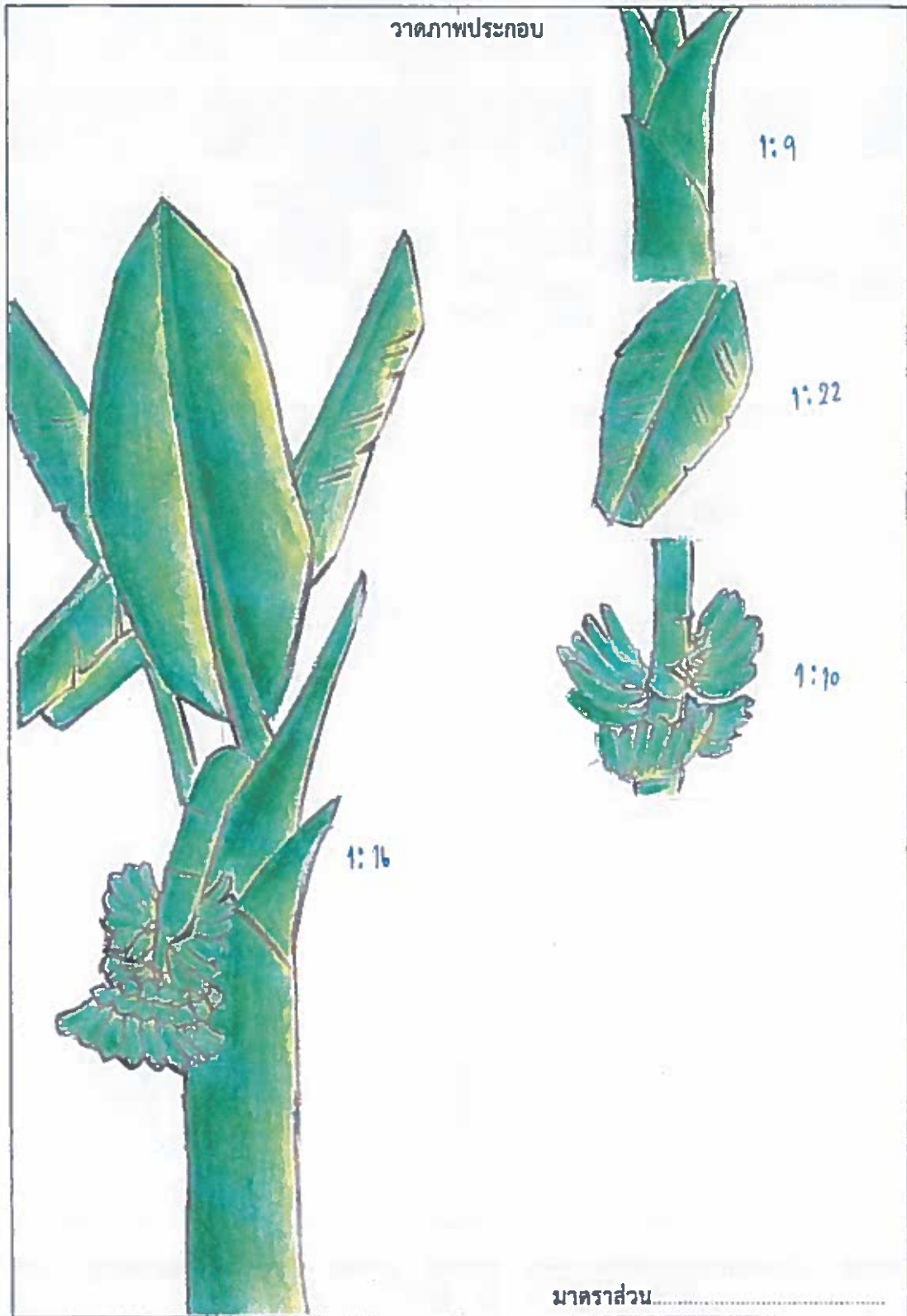
เหนือ

พลาสมา (พลาสมา)

มาตราส่วน

1:2000

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลท่าซอ
 วัน เดือน ปี 2 มิถุนายน 256๕